

جهت خرید فایل word به سایت www.kandooen.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

کارآموزی

در

نمایندگی

سایپا پدک

بروجن

بسمه تعالی

شرکت بازرگانی سایپا یدک به عنوان بازوی خدمات بعد از فروش محصولات سایپا در سال ۱۳۷۰ تاسیس گردید و فعالیت خود را از ابتدای سال ۱۳۷۱ آغاز نمود ماموریت اصلی این شرکت ایجاد بستری تجاری - فنی است تا از رهگذر آن خریداران محصولات سایپا بتوانند بهترین خدمات مورد لزوم را در شرایط و هر مکانی استفاده نمایند و از انتخاب خود همیشه راضی باشند.

اصل مشتری مداری شعاری است که بر پایه آن کلیه روابط و تشکیلات این شرکت بنا شده است. مرکز نظر سنجی شرکت سایپا یدک که اولین مرکز نظر سنجی در صنعت خودرو ایران می باشد در سال ۱۳۷۵ تاسیس شد و در جهت ارتباط مستقیم با دارندگان خودروهای سایپا و دریافت پیشنهادات و انتقادات آنها و سنجش رضایت مشتریان پایه گذاری گردیده است.

سیستم گردش اطلاعات این شرکت کاملاً مکانیزه می باشد به طوری که با پذیرش خودرو در عوامل مجاز در اقصی نقاط کشور اطلاعات مربوط به نقایص خودرو و نیز قطعات یدکی به واحد گارانتی شرکت منعکس می گردد و در این مرحله سیستم بازرگانی اقدام به صدور فاکتور و قبض حواله انبار جهت ارسال قطعات به عوامل مجاز می کند وجود چنین سیکل مکانیزه و شبکه رایانه ای بین شرکت سایپا یدک و عوامل مجاز باعث تسریع در امر خدمات رسانی و به دنبال آن رضایت مندی مشتریان

شده است شرکت سایپا یدک برای رفاه مشتریان با فراهم نمودن قطعات استاندارد مورد تأیید شرکت سایپا اقدام به ارائه قطعات یدکی از طریق نمایندگی های فروش قطعات کرده است که عرضه قطعات در خارج از نمایندگی های مجاز را به عهده دارند .

در راستای تامین خدمات محصولات صادراتی شرکت سایپا با تاسیس نمایندگی های خارج از کشور (به شرح ارائه شده در بخش نمایندگی ها) و ارسال قطعات به آنها پیشرفت مهمی در ارائه خدمات بعد از فروش مطلوب در خارج از کشور حاصل شده است در داخل کشور با توجه به ارائه مدل های جدیدی از تولیدات سایپا از جمله خودروی زانتیا در سال جدید شرکت سایپا یدک پیش بینی های لازم برای ارائه خدمات پس از فروش مطلوب را نموده است در جهت توسعه ارائه خدمات در سطح کشور تعداد عوامل مجاز این کشور در ابتدای سال ۱۳۸۰ به بیش از ۲۰۰ مورد نمایندگی مجاز و ۴۵ مورد عامل تعمیراتی رسید . این عوامل جهت سرویس دهی به خوردهای پراید و وانت نیسان و رنو ۲۱ در حال حاضر و برای خودرو زانتیا در سال جدید آماده شده اند به موازات توسعه عوامل مجاز در شهرها این شرکت اقدام به ایجاد سرویس های امداد سیار نموده که با استفاده از گروههای تعمیرات سیار در جاده های مهم کشور جهت آسایش مشتریان محترم مورد استفاده واقع می شود .

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoocn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

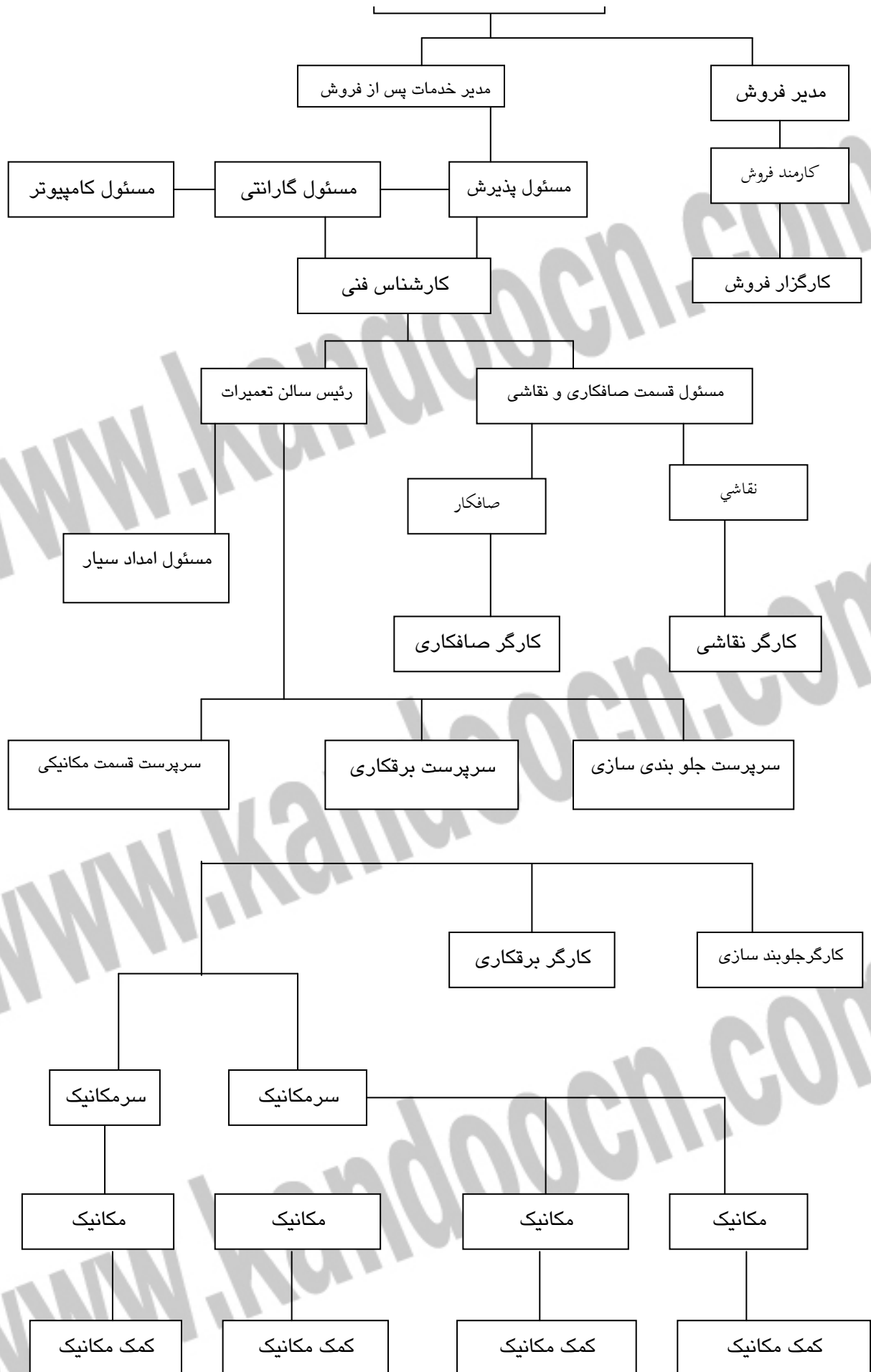
نماینده گی سایپا یدک بروجن

نماینده گی سایپا یدک در شهرستان بروجن در تاریخ ۷۹/۳/۷ به صورت رسمی تاسیس

شد و شروع به خدمت جهت رفاه مشتریان نموده است . این نماینده گی در ۵ کیلومتری

شهرستان بروجن در جاده بروجن مبارکه قرار دارد و دارای ۲۵ نفر پرسنل می باشد

که سیکل کاری آنها به صورت زیر می باشد .

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۵	سیستم سوخت رسانی
۱۱	علت فیلر گیری سوپاپ ها
۱۳	تعمیر سوپاپ و سر سیلندر موتور
۱۸	چرخ دنده های جلو موتور و طرز تنظیم آنها
۲۶	تعمیر شاتون، میل لنگ و یاتاقانها
۵۰	تراش ثابت ها
۶۱	صافکاری و نقاشی اتومبیل

سیستم سوخت رسانی بنزینی

سر سیلندر : در روی سر سیلندر بسته شده و دارای محفظه احتراق است . و جنس آن از آلومینیوم یا چدن می باشد .

سیلندر : بزرگترین قطعه موتور است که در آن سوراخهایی برای عبور پیستون و روغن و آب و ... وجود دارد . شامل قطعاتی مانند : ۱-بوش سیلندر ۲- پیستون ۳- شاتون ۴- رینگ کمپرسی و رینگ روغنی , گژن پین , میل لنگ , میل سوپاپ , یاتاقانهای ثابت و متحرک , اوایل پمپ , پمپ بنزین , دلكو , واتر پمپ , فیلتر روغن در سیلندر قرار دارد و یا بسته می شوند .

علت ترکیدن سر سیلندر و سیلندر :

۱- یخ زدن آب موتور ۲- گرمای بیش از حد موتور ۳- بیش از حد سفت کردن پیچهای سر سیلندر

کارتر : در پایین سیلندر بسته و مخزن روغن است .

واشر سرسیلندر : بین سیلندر قرار می گیرد و وظیفه آن آبندی کردن بین سرسیلندر و سیلندر و جلوگیری از خارج شدن کمپرس و قاطی شدن آب و روغن می باشد و علت سوختن آن ۱-جوش آمدن و یا داغ کردن موتور ۲- تاب برداشتن سیلندر ۳- شل بودن پیچهای سر سیلندر ۴- ترکیدگی سر سیلندر .

علائم سوختگی واشر سر سیلندر : ۱- خارج شدن دود سفید و آب از اگزوز ۲- کم

شدن آب رادیاتور ۳- گرم و بد کار کردن موتور ۴- کاهش قدرت موتور ۵- شیری

رنگ کردن روغن ۶- ظاهر شدن حباب در روی آب رادیاتور (با گاز دادن موتور)

علائم تاب برداشتن سر سیلندر : سوختن پی در پی واشر سر سیلندر

دلیل نفوذ آب به داخل اطاق احتراق

۱- سوختن واشر سر سیلندر ۲- شل بودن پیچهای سر سیلندر ۳- ترک برداشتن

سر سیلندر

پیستون : کارش به وجود آوردن کمپرس در موتور می باشد ساختمان پیستون : استوانه

ای است که در قسمت بالا و پایین باز است و رینگ های کمپرسی و روغنی روی آن

قرار دارد . علت گریپاژ نمودن پیستون در سیلندر ۱- جوش آمدن موتور و گرمای

بیش از حد موتور ۲- نداشتن روغن یا نرسیدن روغن :انواع رینگ : رینگ کمپرسی -

رینگ روغنی - رینگ کمپرسی به منظور آب بندی بین سیلندر و پیستون در شیار

پیستون نصب می شود و پس از خروج کمپرسی اطاق احتراق به داخل کارتر

جلوگیری می کند .

رینگ روغنی به منظور پاک کردن روغن بدنه سیلندر و برگشت آن بداخل کارتر و

جلوگیری از رفتن روغن به اطاق انفجار می باشد .

تفاوت رینگ روغنی و کمپرسی : رینگ کمپرسی در بالای پیستون و رینگ روغنی در

پایین رینگ کمپرسی است هم چنین رینگ روغنی دارای سوراخ می باشد .

توجه : اگر رینگ کمپرسی خورده و یا بشکند کمپرسی از بالای پیستون رد می شود و

موتور قدرت کافی را نخواهد داشت .

علائم خورده و یا شکسته شدن رینگ : از آگروز دود سیاه مایل به آبی بیرون آمده و

موتور قدرت کافی را نخواهد داشت .

دلایل کمپرس در قسمتهای موتور

۱- دلیل کاهش کمپرس موتور : ۱- فیلر نبودن سوپاپها ۲- آب بندی نبودن کیت یا لبه

سوپاپ ۳- سوختن سوپاپها ۴- سوختن واشر سرسیلندر ۵- شل بودن پیچهای سر

سیلندر ۶- ترکیدگی سر سیلندر

۲- دلیل کمپرس به داخل کارتر : ۱- خورده شدن و چسبیدگی و شکستن رینگ ۲-

مقابل هم بودن چاک رینگها ۳- گشاد شدن سیلندر ۴- ترک برداشتن پیستون

۳- دلیل کمپرسی در رادیاتور : ۱- سوختن واشر سر سیلندر ۲- ترک برداشتن سر سیلندر

شاتون : در بالا به وسیله گژن پین و در پایین به میل لنگ بسته می شود و شامل ۱-

سر شاتون که به گژن پین وصل است ۲- بدنه شاتون ۳- انتهای شاتون که به یاتاقان

متحرک میل لنگ بسته می شود .

گژن پین : لوله ای (توخالی) است که پیستون را به شاتون وصل می کند و جهت جلو گیری از بیرون آمدن گژن پین دو طرف آن خار فنری وجود دارد و تشخیص خرابی آن در موقعی که موتور سرد است صدای گژن پین به خوبی شنیده می شود ولی در موقعی که موتور گرم است صدای گژن پین کمتر شنیده می شود .

میل لنگ : حرکت خطی شاتون را به حرکت درونی تبدیل کرده و به وسیله زنجیر (و یا در گیر شدن با دنده یا تسمه مخصوص) میل سوپاپ نیز به حرکت در می آورد و هم چنین به وسیله تسمه پروانه و اتر پمپ دینام ، پروانه را می گرداند و فلاپویل که در انتهای میل لنگ بسته می شود قدرت را به کلاچ منتقل می کند .

ساختمان میل لنگ : به طور کلی ساختمان میل لنگ از قسمتهای زیر تشکیل شده است .

۱- پولی سر میل لنگ که برای عبور تسمه پروانه است ۲- چرخ دنده سر میل لنگ که باعث گردش میل سوپاپ می شود ۳- محور ثابت و متحرک که محور ثابت به بدنه سیلندر (یاتاقان ثابت) و محور متحرک به دسته پیستون (یاتاقان متحرک) بسته می شود

۴- لنگهای تعادل ۵- مجرای عبور روغن ۶- فلانج اتصال فلاپویل

انواع لقی : لقی افقی - عمودی که لقی افقی در اثر خورده شدن بغل یاتاقانی زیاد می گردد ولی لقی عمودی در اثر خورده شدن یاتاقان ثابت زیاد می شود.

دلایل بریدن میل لنگ : ۱-سفت بودن یاتاقانهای متحرک و ثابت ۲- تعویض دنده

معکوس در دور زیاد ۳-نداشتن بغل یاتاقانی و خلاصی حرکت میل لنگ ۴- گاز دادن

زیاد در سر بالایی

قطعات میل سوپاپ : ۱-چرخ دنده سر میل سوپاپ ۲-بامکها ۳- دنده مورب ۴- دایره

خارج از مرکز ۵- تکیه گاه ثابت

وظایف میل سوپاپ : ۱-چرخ دنده سر میل سوپاپ به وسیله دنده سر میل لنگ

می گیرد ۲-سوپاپ های دود و هوا به وسیله بادامکها باز و بسته می شود ۳-اویل

پمپ و دلکو به دو میله دنده مورب می گردند ۴-پمپ بنزین مکانیکی به وسیله دایره

خارج از مرکز کار می کند ۵- تکیه گاه ثابت , برای جلوگیری از لرزش و حرکت

عرضی می باشد .

شرح چگونگی درگیری میل لنگ و میل سوپاپ : اگر دو چرخ دنده با هم فاصله

داشته باشند و به وسیله زنجیر یا تسمه دندانه دار و اگر دو چرخ با هم فاصله نداشته

باشند در گیری دنده با دنده می باشد و نسبت گردش میل سوپاپ به میل لنگ به دو

می باشد یعنی در مقابل یک دور گردش میل سوپاپ دو دور میل لنگ می گردد .

نقطه تایمیتگ : در هنگام جا زدن میل لنگ و میل این دو نقطه (علامت) باید در مقابل

هم باشند و در غیراین صورت موتور روشن نشده و با قدرت کافی ندارد .

یاتاقان ثابت به وسیله کپه های ثابت در روی ثابت میل لنگ به بدنه سیلندر بسته می شود . و وظایف یاتاقان میل لنگ جلوگیری از خرابی میل لنگ می باشد و دلایل سوختن آنها ۱-نرسیدن روغن به یاتاقان و ۲- گرمای زیاد موتور می شود که اگر یاتاقان بسوزد باعث کم شدن فشار روغن می شود و یاتاقان متحرک به وسیله شاتون در محور در محور متحرک میل لنگ بسته می شود . بغل یاتاقانی از حرکت طولی میل لنگ جلوگیری می کند و سوراخهای روی یاتاقان برای عبور روغن تعبیه شده است .

انواع سوپاپ : بر دو نوع ۱- سوپاپ هوا (گاز) ۲- سوپاپ دود

تفاوت سوپاپهای دود و هوا : سوپاپ هوا پهن تر از سوپاپ دود است ۲-لبه سوپاپ دود از سوپاپ هوا تیز تر می باشد ۳- ساقه سوپاپ دود کلفت تر از سوپاپ هوا می باشد ۴-جنس سوپاپ دود محکم تر از سوپاپ هوا است برای اینکه بیشتر با حرارت در تماس می باشد .

قطعات متصل به سوپاپ : فنر سوپاپ , پولک سوپاپ , خار سوپاپ , لاستیک سوپاپ , شکل سوار شدن سوپاپ ها در موتور : ۱-ایستاده که در این طریق سوپاپ در بدنه سیلندر قرار می گیرد ۲- آویخته که در این طریق به صورت آویزان در سر سیلندر قرار می گیرد .

قطعات سوپاپ آویخته : بادامک , تایپیت , میل رابط , اسبک (انگشتی) میل اسبک , پیچ تنظیم فیلر گیری , پولک سوپاپ , خار سوپاپ , فنر سوپاپ , لاستیک سوپاپ , سوپاپ

ترتیب قرار دادن سوپاپها در یک موتور ۴ سیلندر معمولاً به شرح زیر است : دود -

هوا- هوا - دود , دود-هوا, هوا - دود

در زمان تنفس سوپاپ هوا و در زمان تخلیه سوپاپ دود باز می شود و در بقیه زمانها

سوپاپ ها بسته هستند (زمان تراکم و زمان انفجار هر دو سوپاپ بسته هستند و کار

لاستیک سوپاپ این است که کار کاسه نمد را انجام می دهد و از نفوذ روغن به اطاق

احتراق جلوگیری می کند و ساق سوپاپ از آن عبور می کند .)

طریقه ورود روغن به اتاق احتراق ۱- از طریق لاستیک سوپاپ ۲- از طریق رینگهای

پیستون می باشد و کیت (گاید) سوپاپ که ساق سوپاپ از آن عبور می کند برای

جلوگیری از حرکت عرضی سوپاپ در سر سیلندر می باشد و کار بادامک میل سوپاپ

باز کردن سوپاپ می باشد و کار بستن سوپاپ را فنر سوپاپ انجام می دهد .

علت فیلر گیری سوپاپ ها :

چون فلزات در اثر حرارت انبساط پیدا می کند و در موقعی که موتور سرد و یا گرم

است طول سوپاپ کمی تغییر پیدا می کند بدین خاطر لازم است بین اسبک و پایه

سوپاپ لقی باشد و این فاصله به وسیله فیلر تنظیم می شود .

قیچی سوپاپ : هر گاه سوپاپ دود در حالت بسته شدن سوپاپ گاز شروع به باز

شدن کند قیچی سوپاپ گویند در موتور ۴ سیلندر پیستونها ۱و ۴ , پیستونها ۲و ۳ با هم

بالا و پایین می کنند مثلاً اگر سوپاپها سیلندر یک در حالت قیچی باشد سوپاپهای

سیلندر ۴ را می توان فیلرگیری کرد .

سوختن سوپاپها : هر گاه لبه سوپاپ در اثر حرارت و کار زیاد فرم اصلی خود را از

دست بدهد با ترک داشته باشد گویند سوپاپ سوخته است و تاثیر آن در موتور ۱-

موتور بر کار میکند ۲- موتور قدرت کافی ندارد ۳- مصرف سوخت زیاد می شود و

از علائم سوختن و آبنندی نبودن سوپاپها دود زیاد از اگزوز , بد روشن کردن موتور ,

زدن کمپرس در اگزوز و یا در کاربراتور می باشد .

فلایویل : وزنه سنگینی است که در آخر میل لنگ بسته می شود و ضربات حاصل از

انفجار می کند را گرفته و نیرو حاصل از انفجار را در خود ذخیره می کند و هم چنین

کلاچ هم به آن بسته می شود و دنده سر آن در هنگام استارت در گیر شده باعث

گردیدن میل لنگ و روشن شدن موتور می گردد و در زمانی که دنده استارت با دنده

سر فلایویل گیر کند باید خودرو را در دنده عقب قرارداده و در صورت امکان کمی

به طرف جلو هل داده و یا بکشید اگر دنده استارت آزاد نشد استارت باید باز شود .

متوجه شدن سیلندر خراب در موتور و چگونگی کار با آن : وایر شمع سیلندر یک را

بیرون آورده و اگر در صدای موتور تغییری کرد سیلندر یک کار می کند ولی اگر

صدای موتور تغییر نکرد سیلندر یک خوب کار نمی کند این عمل با سیلندرهایی

۲,۳,۴,۰۰۰ تکرار کنید .

توجه : اگر در آگروز خمیدگی زیاد وجود داشته باشد باعث می شود دور به خوبی

خارج نشده و موتور بد کار کند و باعث گرم شدن موتور نیز می شود .

تعمیر سوپاپ و سر سیلندر موتور

۱- عیب های سوپاپ

هر گاه سرسیلندر موتوری بمنظور کربن گیری یا بعلت کاهش کمپرس سیلندر ها (در

اثر نفوذ کمپرس از اطراف رینگ های پیستون و یا سیت سوپاپ ها) پیاده شده باشد.

بایستی کلیه اجزا تشکیل دهنده سوپاپ و سر سیلندر آزمایش شود .

۱- چسبیدن سوپاپ ، بدلیل جمع شدن کربن روی ساقه سوپاپ ، سائیدگی گاید

سوپاپ ، تاب برداشتن ساقه سوپاپ ، نرسیدن روغن به ساقه سوپاپ ، سرد کار کردن

موتور یا داغ شدن سوپاپ بوجود آید .

۲- سوختگی سوپاپ ، بدلیل مختلفی از قبیل چسبیدن سوپاپ ، تغییر شکل سیت

سوپاپ ، کمی خلاصی ساقه سوپاپ با انگشتی سوپاپ (میزان نبودن فیلر سوپاپ ها)

. کج شدن یا ضعیف شدن فنر سوپاپ ، جوش آوردن موتور ، منظم نبودن انژکتورها

(مخلوط ضعیف) آب بندی نبودن سوپاپ ها، زیادی بار موتور ، زیاد شدن طول ساقه

سوپاپ به علت جوش آوردن موتور یا قوی بودن فنر سوپاپ باشد .

۳- شکستگی سوپاپ، احتمالاً در اثر داغ شدن موتور ، زیاد بودن خلاصی ساقه

سوپاپ با انگشتی سوپاپ (میزان فیلر سوپاپ)، هم مرکز نبودن ساقه با سیت سوپاپ.

۴ - سائیدگی نشیمن سوپاپ ، ممکن است در اثر عواملی مانند زیادی خلاصی ساقه

سوپاپ با انگشتی سوپاپ ،تمیز نبودن نشیمن سوپاپ و همچنین کلیه علت هایی که

سبب سوختن سوپاپ می شود نیز سبب سائیدگی نشیمن سوپاپ گردد.

۵ - سائیدگی سیت سوپاپ ،در اثر سائیدگی سیت سوپاپ خلاصی بین ساقه سوپاپ و

انگشتی کم شده تا جائی که سوپاپ کاملاً در سیت خود ننشسته و باعث سوختن آن

می گردد .

۶ - تشکیل رسوبات روی سوپاپ بعلت وجود مواد صمغی در سوخت ، روی سوپاپ

هوا جمع می شود ،رسوبات کربن نیز بعلت نا میزان بودن انژکتور(مخلوط غنی) یا

عبور روغن از طرف گاید سوپاپ ایجاد میگردد. معیوب بودن سیستم سوخت رسانی

، کمی کمپرسی سیلندر،سرد کار کردن موتور نیز سبب تشکیل رسوبات کربن روی

سوپاپ دود میگردد.

۲ - تعمیر سوپاپ ها

سوپاپ هایی که در محل نشیمن آنها بریدگی یا خلال ایجاد شده باشد با یکی از روش

های زیر تعمیر میگردد:

۱ آب بندی سوپاپ ها با روغن سنباده ،این روش موقعی موثر است که خال زدگی

یا بریدگی جزئی و سطحی باشد .

۲ - تراشیدن سوپاپ بوسیله دستگاه تراش، بدین معنی که ساقه سوپاپ را به سه نظام ماشین تراش بسته و محل نشیمن آنرا مختصری می تراشند در صورتیکه این کار بدقت انجام گیرد، نتیجه کار بسیار موثر خواهد بود و باید خیلی دقت شود تا زاویه نشیمن سوپاپ (لبه) کاملاً درست تراشیده شود .

۳ - سنگ زدن سوپاپ با ماشین مخصوص سنگ زنی ، طرز کار با این دستگاه باین شرح است که ساقه سوپاپ را به سه نظام ماشین بسته و اندازه آن را طوری میزان می کنند تا لبه سوپاپ بتواند به راحتی با سنگ سنباده تماس پیدا کند سپس دستگاه را روی زاویه مورد نظر (معمولاً ۳۰ یا ۴۰ درجه) قرار می دهند.

بوسیله اهرم یا فرمان دستی ، حرکت سه نظام و سنگ سنباده کنترل می شود. در حین کار ماده خنک کننده ای (آب صابون) روی سوپاپ ریخته شده و از ازدیاد درجه حرارت سوپاپ جلوگیری می کنند .گردش سه نظام و سنگ سنباده ، بوسیله دواکتروموتور انجام میشود.

میزان سنگ زدن بستگی به وضعیت نشیمن سوپاپ و عمق خال زدگی دارد بدین معنی که هر چه عمق خال ها یا سوختگیها زیادتر باشد ،بایستی سوپاپ بیشتر سنگ خورده تا سطح صاف و صیقلی بوجود آید در صورتی که لبه سوپاپ در اثر سنگ زدن زیاد ،خیلی نازک باشد ،این سوپاپ دیگر قابل استفاده نخواهد بود و بایستی با سوپاپ نو جانشین گردد . ضمناً باید توجه داشت که مقدار بار در هر دفعه از ۰/۰۰۱ - ۰/۰۰۲

اینچ (۰/۰۲۵ - ۰/۰۵ میلیمتر) بیشتر نباشد و پس از هر دفعه سنگ زنی ، سنگ سمباده

را عقب کشید و بهیچ وجه نباید سه نظام را حرکت داد.

۵ - تعمیر سوپاپ با ماشین دستی ، با این ماشین محل نشیمن سوپاپ تراشیده

می شود ضمناً این وسیله فقط برای سوپاپ هائی که با زاویه معین (برای یک زاویه)

تراشیده میشود قابل استفاده است در صورتی که زوایای سوپاپ ها متفاوت باشند

بایستی یک سری کامل از این ماشین ها در اختیار داشت.

۳ - در آوردن و جا زدن گاید سوپاپ

پس از آزمایش اگر خلاصی ساقه سوپاپ با گاید بیش از اندازه مجاز بوده یا شکستگی

یا عیب دیگری در آن مشاهده شود در صورتی که گاید قابل تعویض باشد می توان آن

را به آسانی بوسیله دستگاه پرس بیرون آورد و با گاید نو عوض نمود.

توجه : چون جنس گاید سوپاپ از چدن بوده خاصیت شکنندگی دارد برای بیرون

آوردن آن نباید از گاید نو استفاده کرد .

اگر گاید سوپاپ جزء بدنه بلوک سیلندر یا سرسیلندر باشد معیوب بودن گاید یا

شکستگی آن ، گاید کهنه باید توسط تراشکار تراشیده شده و گاید نو با اندازه استاندارد

به جای آن پرس شود.

۴ - تعمیر ترک های سیلندر

پس از باز کردن سر سیلندر موتور باید آنرا کاملاً بازدید نمود . در صورتیکه ترک هائی مشاهده شود ، می توان آنها را ترمیم کرد و دوباره از سر سیلندر استفاده نمود.(در ضمن باید توجه داشت که قبل از اقدام به دوختن ترک ها، سر سیلندر بایستی در وضعیت خوبی باشد).

برای اینکار در ابتدای شیار ، بوسیله دریل برقی سوراخی مناسب پیچ ایجاد می کنند . سپس با قلاویز داخل سوراخ را روزه کرده و پیچ آهنی ۵ میلیمتری را داخل سوراخ تا انتها می پیچانند . سر پیچ را از نزدیک سطح سر سیلندر با اره بریده و با چکش آنرا می کوبند تا صاف گردد . حالا سوراخ دوم را بغل سوراخ اولی در روی شیار ، بطوریکه با آن تداخل نماید سوراخ کرده و مثل حالت قبل روزه نموده و با پیچ پر می کنند . این کار را تا آخر ترک انجام می دهند . پس از پر شدن سطح تمام شیار ، با ماشین سنگ کف زنی (سنگ کف) سطح آن را صاف می کنند .

اگر عمق شیار بیشتر باشد میتوان از پیچ های ۶ میلیمتری استفاده کرد تا استحکام بیشتری داشته باشد .

باید در نظر داشت که برای دوختن سر سیلندر های چدنی بایستی از پیچ های آهنی و برای سیلندر های آلومینیومی از سیم های مسی استفاده کرد . در اینصورت بایستی سیم را پس از روزه کردن داخل سوراخ نموده و بهمان روش فوق انجام داد .

چرخ دنده های جلو موتور و طرز تنظیم آنها

۱ - علامت های تایمینگ روی چرخ دنده ها

بر روی چرخ دنده ها ، سینی جلو سر سیلندر ، فلاپویل ، پولی سر میل لنگ و هم چنین پوسته کلاچ علامت هائی از قبیل سمبه نشان ، خط ، بریدگی ، حرف لاتین و یا درجه بندی گذاشته شده است . هنگام جمع کردن موتور ، علامت ها را مقابل هم قرار میدهند تا تایمینگ سوپاپ ها بطور صحیح انجام گیرد .

در موتورهای که از زنجیر استفاده میشود ، معمولاً بر روی هر یک از چرخ دنده ها علامت گذاشته شده است که هنگام جمع کردن موتور ، آنها را مقابل هم قرار داده و زنجیر را جا می اندازند .

علامت هائی که بر روی پولی یا ضربه گیر جلو میل لنگ و هم چنین بر روی فلاپویل موتور قرار گرفته است در اصل جهت تنظیم پمپ انژکتور می باشد . ولی در صورت لزوم می توان برای بازدید تایمینگ سوپاپها از آنها استفاده نمود. اگر در موقع پیاده کردن موتور ، معلوم شود که چرخ دنده ها علامت ندارند ، نبایستی بوسیله سمبه نشان علامت گذاشت . بلکه باید بوسیله رنگ علامت گذارده و پس از خشک شدن رنگ ، چرخ دنده ها را باز کرده و پس از قرار دادن روی میز کار بوسیله سنگ چرخ ، بدقت شیاری باریک در روی خط ها ایجاد نمود .

۲- تایمینگ سوپاپ ها در موتورهای که عوض زنجیر از تسمه استفاده شده است

در بعضی از موتورها ، میل سوپاپ در سر سیلندر قرار گرفته و تعداد آن یک و بعضاً

دو عدد میباشد . در این صورت بادامک های میل سوپاپ مستقیماً به زیر تاپت ها

خورده و سبب باز و بسته شدن سوپاپ ها میگردند . در این نوع موتور ها ، ارتباط

چرخ دنده میل لنگ و میل سوپاپ بوسیله زنجیر یا تسمه می باشد . این تسمه ها با نخ

های پشم شیشه تقویت شده و سطح دندانه های آن با مواد نایلونی پوشیده شده است

. دندانه های روی تسمه ، با دندانه های روی چرخ دندانه ها هم شکل می باشند .

برای تایمینگ سوپاپ ها در این نوع موتورها ، ابتدا سوراخی را بر روی چرخ دنده

میل سوپاپ قرار گرفته است ، با علامتی که بر روی سر سیلندر موتور گذاشته شده در

یک امتداد قرار میدهند . سپس بریدگی روی پولی میل لنگ را با یکی از خط های

روی سینی جلو موتور در یک امتداد می گذارند . در این حالت میتوان تسمه را بر روی

چرخ دنده ها قرار داده و بوسیله زنجیر سفت کن ، شلی طرف مقابل را گرفت . در

این نوع موتورها زنجیر سفت کن بصورت قرقه بوده و در یک محل کشویی عقب و

جلو کشیده و با فشار آوردن بر روی تسمه میتوان شلی آنرا گرفت . لذا پس از قرار

دادن تسمه بر روی چرخ دنده ها بایستی مجدداً تایمینگ سوپاپ ها را بازدید کرده و

از صحت کار آن اطمینان حاصل نمود .

۳- دیاگرام باز و بسته شدن سوپاپ ها

در زمان تنفس هنگامیکه پیستون به سمت پائین حرکت می کند سوپاپ هوا باز شده و هوا به سیلندر وارد میگردد. در زمان تراکم سوپاپ هوا بسته شده و در آخر زمان تراکم یا چند درجه قبل از آن هوا در اثر جرقه پاشش انژکتور منفجر شده و پیستون را با فشار زیاد به سمت پائین می راند. در زمان تخلیه، سوپاپ دود باز بوده و کلیه گازهای سوخته در اثر حرکت پیستون به سمت بالا، از سیلندر (اطاقک احتراق) خارج میگردد.

در عمل سوپاپ هوا در ابتدای زمان تنفس باز نشده بلکه در آخر زمان تخلیه و چند درجه قبل از نقطه مرگ بالا باز میگردد. هم چنین سوپاپ هوا در آخر زمان تنفس بسته نشده بلکه چند درجه بعد از نقطه مرگ پائین بسته میگردد. زیرا هر چه مدت زمان باز بودن سوپاپ هوا بیشتر باشد، هوای بیشتری به سیلندر موتور وارد خواهد شد.

سوپاپ دود در اول زمان تخلیه باز نشده بلکه در آخر زمان انفجار و چندین درجه قبل از نقطه مرگ پائین باز شده و در ابتدای زمان تنفس چند درجه بعد از نقطه مرگ بالا بسته میگردد. با افزایش مدت زمان باز بودن این سوپاپ، دوده های حاصله از انفجار بهتر تخلیه میشوند.

هدف از شرح دیاگرام های باز و بسته شدن سوپاپ های موتور ، آشنائی تعمیر کاران موتور اتومبیل به وضعیت حرکت پیستون و باز و بسته شدن سوپاپ ها در چهار زمان موتور است . این آشنائی سبب میشود که در صورت نبودن علامت بر روی چرخ دنده های میل لنگ و میل سوپاپ ، تعمیر کار بتواند از کتابچه راهنمای تعمیرات موتور استفاده نموده و با توجه به علامت های روی پولی میل لنگ یا فلاپیول موتور ، تایمینگ سوپاپ ها را بطور دقیق انجام دهد .

۴ - روش تعیین نقطه مرگ بالا در موتور ها

۱ - در صورتیکه سر سیلندر بر روی موتور بسته نشده باشد . با قرار دادن انگشتان دست روی پیستون شماره یک و چرخانیدن میل لنگ در جهت عقربه های ساعت ، میتوان آخرین نقطه حرکت پیستون را مشخص نمود . هم چنین با استفاده از میکرومتر ساعتی میتوان نقطه مرگ بالا را خیلی دقیق تر از روش فوق معلوم کرد . بدین ترتیب پایه میکرومتر ساعتی را روی بلوک موتور نصب کرده و نوک میکرومتر ساعتی را روی پیستون شماره یک قرار میدهند . سپس میل لنگ را با آرامی در جهت عقربه های ساعت میچرخانند . هر چه پیستون به سمت بالا برود عقربه میکرومتر ساعتی ، انحراف بیشتری را نشان خواهد داد . لذا موقعی که عقربه از حرکت ایستاد ، نقطه مرگ بالای پیستون معلوم میگردد . یادآوری میشود که این عمل بایستی چند بار تکرار

شود تا نقطه مرگ بالا بطور دقیق معلوم شده و روی پولی یا فلاپویل موتور علامت گذاری گردد .

۲ - در حالی که سر سیلندر بر روی موتور بسته شده باشد . ابتداء انژکتورسیلندر یک را باز نموده و با قرار دادن یک تکه سیم روی پیستون ، حرکت پیستون را میتوان احساس کرد . آخرین نقطه حرکت پیستون ، نقطه مرگ بالا می باشد . در این روش نیز باید چند بار این عمل را تکرار نمود تا نقطه مرگ بالا به دقت معلوم شود .
یادآوری می شود که قرار دادن تکه سیم روی پیستون بایستی کاملاً با دقت و احتیاط انجام گیرد زیرا ممکن است که سیم در اطراف پیستون گیر کرده و به دیواره سیلندر صدمه برساند .

۵ - روش تعیین نقطه باز شدن سوپاپ هوا (بر روی پلی جلو موتور یا فلاپویل)

برای تعیین نقطه باز شدن سوپاپ هوا ، لازم است که ابتدا تعداد درجاتی که سوپاپ هوا قبل از رسیدن به نقطه مرگ بالا شروع به باز شدن می کند معلوم شود سپس قطر پولی جلو موتور را بوسیله متر فلزی بطور دقیق اندازه گرفته و در عدد $3/14$ ضرب می کنند تا پیرامون آن معلوم گردد . حالا با استفاده از یک تناسب ساده میتوان فاصله ۱۲ درجه را بر حسب میلیمتر مشخص نموده و از نقطه مرگ بالا که قبلاً روی پولی مشخص و علامت گذاری شده است از سمت راست آن اندازه گرفته و علامت گذاشت (این نقطه نشان دهنده ۱۲ درجه قبل از نقطه مرگ بالا می باشد) .

مثال - اگر سوپاپ هوا ۱۲ درجه قبل از نقطه مرگ بالا باز شده و قطر پولی ۱۴

سانتیمتر فرض شود $۴۳/۹۶ = ۳/۱۴ * ۱۴$ سانتیمتر # ۴۴۰ میلی متر محیط پولی

خواهد بود . با استفاده از تناسب زیر معلوم میشود :

میلیمتر	درجه			
۴۴۰	۳۶۰			
*	۱۲	*	=	میلیمتر ۱۴/۶

پس نقطه باز شدن سوپاپ هوا ۱۴/۶ میلیمتر از نقطه مرگ بالا بسمت راست پولی می

باشد . که پس از اندازه گیری بوسیله رنگ میتوان علامت گذاشت .

هم چنین با قرار دادن مرکز نقاله در مرکز شافت میل لنگ و منطبق نمودن نقطه صفر

نقاله با نقطه مرگ بالا ، رقم ۱۲ نقاله نشان دهنده نقطه باز شدن سوپاپ هوا خواهد

بود.

یادآوری : تشخیص نقطه مرگ بالا و هم چنین درجات قبل و بعد از آن یا سمت چپ

و راست با کمی دقت و حوصله مشخص میگردد . در صورتیکه جهت گردش میل لنگ

در اغلب موتورها در جهت عقربه های ساعت فرض شده و جهت حرکت میل

سوپاپ بسته به نوع ارتباط چرخ دنده ها به سمت چپ یا راست می باشد .

۶ - تشخیص نقطه دقیق باز شدن سوپاپ ها

ابتداء سوپاپ های موتور را باندازه لازم فیلر گیری نموده ، سپس تیغه فیلر را میان ساقه سوپاپ وانگشتی آن قرار میدهند (در موتور هائی که سوپاپ ها در سر سیلندر قرار گرفته اند) . حال میل سوپاپ را با آرامی در جهت گردش خود می چرخانند ، و همچنین تیغه فیلر را در جای خود میان ساقه سوپاپ و انگشتی ، عقب و جلو حرکت می دهند در یک لحظه تیغه فیلر سفت شده و نمی تواند کشیده شود . لذا این نقطه ، ابتداء باز شدن سوپاپ می باشد.

روش دیگر عبارتست از استفاده از میکرومتر ساعتی است . در این روش باید میکرومتر ساعتی را به بلوک موتور بسته و نوک آن را بر روی بشقابک سوپاپ هوا قرار می دهند . سپس میل سوپاپ را در جهت حرکت خود ، میچرخانند . ابتدای حرکت عقربه میکرومتر ساعتی ، نشان دهنده نقطه دقیق باز شدن سوپاپ هوا می باشد .

۷ - طرز جا انداختن چرخ دنده های جلو موتور در حالتی که علامت تایمینگ

نداشته باشد .

پس از باز کردن سینی جلو موتور در صورتیکه چرخ دنده ها علامت نداشته باشند و تعمیر کار نیز فراموش کند که قبلاً علامت های لازم را بگذارد . میتوان با استفاده از کتابچه راهنمای تعمیرات ، درجات مربوط به باز و بسته شدن سوپاپ های هوا و دود را پیدا کرد . بهمان روشی که در پیش گفته شد ، نقطه مرگ بالای پیستون شماره یک

را روی پولی جلو موتور یا روی فلاپویل مشخص کرده و علامت میگذارند (معمولاً این نقطه و هم چنین نقطه تنظیم آوانس دلکو علامت گذاری شده است) . سپس با توجه به درجات فوق الذکر نقطه باز شدن سوپاپ را تعیین کرده و با رنگ روی پولی جلو موتور یا روی فلاپویل مشخص می کنند .

پس از اینکه نقطه مرگ بالای پیستون شماره یک و هم چنین نقطه باز شدن سوپاپ ، روی پولی با فلاپویل موتور معلوم شد. میل لنگ موتور را بآرامی میچرخانند تا علامت نقطه باز شدن سوپاپ در مقابل علامت ثابت یا فلش روی سینی جلو موتور قرار گیرد . در حالی که ارتباط حرکتی میل لنگ و میل سوپاپ مستقیماً بوسیله دو چرخ دنده

باشد ، میل سوپاپ را در جهت خلاف عقربه های ساعت میچرخانند تا سوپاپ هوای سیلندر شماره یک شروع به باز شدن بنماید . در این حالت ، چرخ دنده میل سوپاپ را جا می اندازند. در صورتیکه از زنجیر و چرخ دنده ها استفاده شود میل لنگ موتور را بآرامی می چرخانند تا علامت نقطه باز شدن سوپاپ در مقابل علامت ثابت یا فلش روی سینی جلو موتور قرار گیرد . بهمان روش فوق ، فقط با این تفاوت که میل

سوپاپ را در جهت عقربه های ساعت می چرخانند تا سوپاپ هوای سیلندر شماره یک شروع به باز شدن بنماید . در این حالت زنجیر را بر روی دو چرخ دنده انداخته و بعد زنجیر سفت کن را در جای خود می بندند . در هر دو حالت بایستی این عمل مجدداً آزمایش گردد تا صحت کار معلوم شود. لازم به یادآوری است که هنگام جا

انداختن زنجیر ، بایستی زنجیر را روی چرخ دنده میل سوپاپ به روی چرخ دنده میل لنگ انداخت.

تعمیر شاتون، میل لنگ و یاتاقانها

۱- کلیات مربوط به شاتون و گجن پین

شاتون ها از فولاد سخت بوده و بطریقه ریخته گری یا آهنگری ساخته می شود. سپس آنها را بالانس می کنند تا وزن شاتون هامساوی گردند. همچنین کارخانه سازنده آنها را با کپه های مربوطه تک تک فیت کرده و شماره گذاری می کنند تا در موقع تعمیر موتور هر کپه بر روی شاتون مربوط تک تک فیت کرده و شماره گذاری می کنند تا در موقع تعمیر موتور هر کپه بر روی شاتون مربوط به خود بسته شود. در غیر این صورت قفل شدن میل لنگ یا جفت نشدن یاتاقان ها و یا خرابی آنها ممکن است پیش بیاید.

پیستونها و شاتونها در پنج حالت بوسیله گجن پین با هم بسته می شوند:

۱- گجن پین در داخل بوش برنزی و محل نشیمن خود روی پیستون کاملا آزاد بوده و می تواند به راحتی حرکت نماید. این حالت کاملا آزاد نامیده می شود و پیستون معمولا از نوع آلومینیومی است. در این وضعیت رینگ های نگهدار (CIRCLIP) در شیارهای مخصوص ، داخل سوراخهای پیستون قرار گرفته و از حرکت گجن پین جلوگیری می کند.

۲- سوراخ سر کوچک شاتون چاکدار بوده و بوسیله پیچ قفلی بسته می شود. همچنین در دو سمت پیستون ، بوشهای برنزی در داخل نشیمن گجن پین قرار داده شده و پیستون از نوع چدنی است.

۳- گجن پین بوسیله پیچ قفلی مانند حالت قبل بسته شده ، فقط در سوراخهای پیستون بوش برنزی وجود ندارد. همچنین پیستون نیز از نوع آلومینیومی است.

۴- گجن پین با فشار دستگاه پرس به سر کوچک شاتون جا زده شده و سر کوچک شاتون و سوراخهای پیستون موش ندارد. قطر گجن پین ۰/۰۰۱ اینچ (۰/۰۳ میلیمتر) بزرگتر از قطر سر کوچک شاتون است تا گجن پین کاملا در محل سفت بوده و نتواند لق شود.

۵- گجن پین بوسیله پیچ قفلی به پیستون بسته شده و سر کوچک شاتون دارای موش برنزی بوده و پیستون از نوع چدنی است.

روغنکاری گجن پین بصورت های مختلفی است ، در بعضی موتورها یک مجرای سرتاسری در طول شاتون بوده و روغن را از سوراخ یاتاقان سر بزرگ شاتون گرفته و به بوش گجن پین می رساند ، در حالیکه در بعضی دیگر سوراخ پاشش روغن در یک سمت شاتون قرار گرفته و سبب روغن کاری دیواره سیلندر می شود.

هنگام گردش میل لنگ ، موقعیکه سوراخ میل لنگ و شاتون در یک امتداد قرار می گیرند روغن از مجرای میل لنگ و شاتون عبور کرده و از سوراخ بغل شاتون به

دیواره سیلندر پاشیده می شود روغن دیواره سیلندر نیز بوسیله رینگ روغن وارد شیار و سوراخ های پیستون شده و بر روی بوش گجن پین میریزد و گجن پین را روغنکاری می نماید.

در بیشتر موتورها مرکز گجن پین و محور سیلندر در یک امتداد نبوده و نسبت به محور سیلندر خارج از مرکز می باشد. اغلب این مقدار خارج از مرکز بزحمت دیده میشود. ولی باید دقت نمود که پیستون و شاتون بطور صحیح در سیلندر قرار گیرد. در غیر این صورت سائیدگی سیلندر بطور قابل ملاحظه ای افزایش می یابد.

به علت زیاد بودن فشار احتراق در سمت راست ، پیستون به آن جهت خم میشود. (فاصله مرکز گجن پین تا دیواره سمت راست سیلندر R+O و فاصله مرکز گجن پین تا دیواره R-O می باشد. در حالیکه O مقدار افت گجن پین و R شعاع پیستون است.

۲- کج گیری شاتون

در فصل ششم راجع به آزمایش شاتونها مختصری گفته شد لذا در این فصل به طور مشروح در مورد آزمایش شاتونها و روش کج گیری آنها بیان می شود.

۱- بوسیله میکرومتر ساعتی دو انتهای گجن پین را آزمایش نموده و اختلاف رقم بدست آمده مقدار خمیدگی شاتون را نشان می دهد.

۲- آزمایش خمیدگی شاتون ، در حالیکه پیستون روی آن سوار می باشد در این حالت قسمت پایین پیستون ثابت بوده و میکرومتر ساعتی را در آن لبه بالای پیستون قرار

می دهند. سپس با اندازه گیری در دو سمت پیستون ، مقدار خمیدگی شاتون معلوم

می گردد(شاتون و پیستون را پس از اندازه گیری در یک سمت ، در جهت مخالف

قرار داده و به همین نحو طرف دیگر را نیز اندازه می گیرند)

۳- بدین ترتیب که دو انتهای گجن پین بایستی کاملاً به میلۀ تشخیص پیچیدگی

چسپیده باشد (برای آزمایش می توان از نازک ترین تیغه فیلر استفاده نمود)

توجه: در هر یک از آزمایشهای سه گانه فوق اختلاف رقم های بدست آمده تا ۰/۰۰۵

اینچ (۰/۰۱ میلیمتر) قابل قبول بوده و در غیر اینصورت باید کجی شاتون گرفته شود.

پس از آزمایش و تشخیص خمیدگی و پیچیدگی شاتون می توان به وسیله دستگاه

پرس مخصوص نسبت به رفع عیب آن اقدام نمود

۳-بوش گجن پین

بوش گجن پین از مفروغ یا برنز بوده و با فشار در سرکوچک شاتون جا زده شده

است. معمولاً این بوش سوراخی برای روغن کاری و در داخل آن شیار برای پخش

روغن دارد. در بعضی از موتورها مجرای روغن از سمت پایین(سربزرگ شاتون) به

سمت بالای شاتون (سر کوچک شاتون) بوده و سوراخ بوش در طرف پایین گجن پین

قرار دارد.

در موقع جا زدن بوش باید دقت شود که سوراخ بوش کاملاً در امتداد سوراخ سر

کوچک شاتون قرار گیرد. همچنین در موقع جا زدن بوش نو ، نباید از چکش استفاده

شود ، زیرا لبه بوش تغییر شکل داده و عمل فیت کردن گجن پین با اشکال انجام می شود. لذا در صورت امکان از دستگاه پرس و یا از پیچ و مهره که به همین منظور ساخته شده است باید استفاده کرد.

پس از جا زدن بوش ، مشاهده می شود که قطر سوراخ داخل آن $0/0005 - 0/001$ اینچ ($0/01 - 0/02$ میلیمتر) کوچکتر یا جمع شده است. در این حالت باید داخل بوش برقو زد ، تا گجن پین داخل آن روان گردد.

اغلب بوش سائیده می شود ، ولی گجن پین نیز بایستی بازدید شده و در صورت لزوم هر دو عوض شوند ،

در صورتیکه بوش نو در دسترس نباشد ، می توان از بوش های کار کرده که سائیدگی کمتری داشته است دوباره استفاده نمود. لذا قسمت بیرون بوش را بوسیله هویه ، قلع اندود کرده ، سپس با فشار داخل سوراخ گجن پین جا می زند. در این حالت بوش به قدر کافی خود را جمع کرده و خلاصی آن کمتر می گردد.

۴-سنگ زدن کپه شاتون

سر بزرگ شاتون ممکن است به دلایل زیر دو پهن شده و از حالت گردی خارج شده باشد.

۱- نرسیدن روغن به یاتاقانها به علت نقصی که در یکی از قسمتهای سیستم روغن

کاری ممکن است به وجود آید. این عمل باعث می شود که یاتاقانها بیش از اندازه

گرم شده و گریپاژ گردد. در این صورت پوسته به میل لنگ چسبیده و سر بزرگ

شاتون خراب می گردد.

۲- در مواردی که فشار یاتاقانی کم باشد. ممکن است زبانه پوسته یاتاقانها بریده و از

جای خار مربوط خارج شده و سپس پوسته یاتاقان گشته و جلوی مجرای روغن

گرفته شود.

۳- خلاصی بین یاتاقانهای شاتون و میل لنگ بیش از حد مجاز بوده و در اثر ضربه

های وارده از طرف پیستون کپه شاتون کوبیده شده و ممکن است تغییر شکل پیدا

کند در این صورت بایستی کپه پایین شاتون را باز کرده و پس از بستن به دستگاه

سنگ زنی کپه ، آن را سنگ می زنند.

روش کار بدین نحو است که بازوی A را در سمت راست قرار داده و کپه را به گیره

مخصوص دستگاه می بندند. حالا دستگاه را روشن کرده و با حرکت بازو A به سمت

چپ ، کپه را سنگ می زند. بوسیله پیچ B که مدرج بوده و مخصوص بار دادن

می باشد می توان بار یکنواخت به آن داد.

همچنین الماس آرایش سنگ که روی گیره دستگاه بسته شده در حین سنگ زدن ،

سنگ را نیز صاف می کند. در بعضی موارد لازم است که شاتون را به دستگاه سنگ

زنی بسته و آن را نیز سنگ زد و همچنین کپه های یاتاقانهای ثابت موتور را نیز قبل از

ثابت تراشی ، به این دستگاه بسته و سنگ می زنند.

میزان سنگ زنی از کپه پایین یا بالای شاتون بستگی به وضعیت خرابی داخل شاتون دارد.

۵- تراش و سنگ زنی شاتون

پس از سنگ زنی کپه شاتون ، کپه را روی شاتون بسته و بوسیله ساعت اندازه گیری (ساعت داخل سیلندر) قطر سر بزرگ شاتون را اندازه می گیرند تا مقدار دو پهنی آن مشخص شود.

سپس قطر استاندارد آنرا از کتابچه راهنمای اندازه های یاتاقانها پیدا کرده و درجات میکرومتر خارجی را روی این اندازه قرار داده و ساعت اندازه گیری را روی صفر تنظیم می کنند.

عمل تراش و سنگ زنی شاتون بوسیله دستگاه شاتون تراش انجام می گیرد. بدین ترتیب که شاتون را بر روی برج دستگاه قرار داده و بوسیله سه نظام آنرا ثابت می کنند. عمل سنتر کردن سوراخ بزرگ شاتون نسبت به محور میل تراش ، بوسیله میکرومتر ساعتی انجام می گیرد در این حالت عقربه میکرومتر ساعتی بایستی کمترین انحراف را نشان دهد

تعیین طول تیغچه بوسیله میکرومتر مخصوص دستگاه شاتون تراش انجام می گیرد ، یعنی تیغچه را روی محور تراش بسته و نوک میکرومتر را روی تیغچه قرار داده و

بوسیله پیچ تنظیم تیغچه طول آنرا مشخص نموده و بوسیله پیچ نگهدار ، تیغچه را سفت می کنند.

اگر میزان دو پهنی سر بزرگ شاتون ۰/۰۰۶/۰ اینچ (۰/۱۵ میلی متر) یا کمتر باشد می توان به وسیله محور سنگ زنی که در سمت راست واقع شده است، آن را سنگ زده و به قطر استاندارد رسانید. در صورتی که مقدار دو پهنی کمتر از مقدار فوق باشد. باید بامیل لنگ تراش و تیغچه که در سمت چپ دستگاه است، تراشیده سپس بوسیله سنگ آنرا صیقل داد.

توجه: موقعیکه شاتون بر روی دستگاه سوار بوده و سر بزرگ شاتون ستر شده است. میتوان علاوه بر تراش، عمل سنگ زنی را نیز در صورت نیاز انجام داد.

توجه: در صورت سنگ زنی کپه شاتون و تراش سر بزرگ شاتون ، طول شاتون کوتاه می شود. و در نتیجه کورس پیستون کمتر از مقدار اصلی می گردد که این عمل سبب کم شدن ضریب تراکم موتور شده و عمل احتراق را در موتور مختل می کند.

در چنین حالتی تراش کار ماهر می تواند با استفاده از بوشهای نیمه تمام (بوش هایی که قطر داخلی آنها کوچکتر از بوشهای معمولی است به عبارت ساده تر بوش چاقتر است) مرکز بوش گجن پین را به اندازه فاصله کوتاه شده ، بالاتر برد. لذا طول شاتون را به همان اندازه قبلی برگرداند

۶- شرح دستگاه شاتون تراش

شاتون تراش مجهز به میل لنگ سنگ زنی و میل لنگ تراش بوده و دارای برج مخصوص بستن شاتون می باشد.

حرکت افقی برج (به سمت چپ یا راست) روی کشویی دستگاه ، بوسیله فرمان دستی انجام می گردد. در صورتیکه حرکت اتوماتیک آن بوسیله دکمه برقی که روی تابلوی برق قرار گرفته عملی می گردد.

حرکت برج به سمت جلو و عقب به کمک فرمان دستی کوچکی بوده که به همراه اهرم دستی که در بالای برج قرار گرفته برای ستر کردن سر بزرگ یا کوچک شاتون استفاده می شود.

برای بستن شاتون روی برج معمولا سه عدد سه نظام به اندازه های مختلف (۱و۲و۳) نسبت به قطر سر بزرگ و سر کوچک شاتون همراه دستگاه می باشد.

جهت راه انداز قسمتهای مختلف شاتون تراش ، سه عدد الکتروموتور به شرح زیر در آن نصب شده است:

۱- الکتروموتور اصلی ، جهت به کار انداختن دستگاه.

۲- الکتروموتور حرکت اتوماتیک میز

۳- الکتروموتور مخصوص سیستم خنک کننده (آب صابون)

اهرم های سمت راست و چپ به ترتیب اهرمهای راه اندازی میل لنگ سنگ زنی و میل لنگ تراش است.

مقدار بار و انتخاب سرعت لازم در جدولی بر روی ماشین نوشته شده است. ولی به طور کلی دستور صحیح راه اندازی و نگهداری از دستگاه در کتابچه راهنمای ماشین نوشته می شود.

۷- کلیات مربوط به میل لنگ

میل لنگ از فولاد ویژه و به طریقه ریخته گری یا آهنگری ساخته شده است که برای جلوگیری از خمیدگی و پیچیدگی میل لنگ و همچنین افزایش مقاومت مکانیکی آن در برابر نیروهای وارده، عملیات حرارتی (سخت کاری) بر روی آن انجام می شود.

سپس ثابتها و لنگهای متحرک آن را سنگ زده و پولیش می نمایند

هر میل لنگ دارای تعدادی تکیه گاههای ثابت و و لنگهای متحرک می باشد. تعداد لنگهای متحرک در موتورهای خطی به نسبت به تعداد سیلندره‌های موتور است. در صورتیکه در موتورهای V شکل، برای هر لنگ میل لنگ، دو عدد شاتون بسته می شو. تعداد ثابتهای میل لنگ حداکثر ۱ عدد بیشتر از تعداد لنگهای (متحرکها) بوده و یا اینکه ممکن است تعداد لنگهای موتور کمتر باشد.

افزایش تعداد ثابتها در یک موتور سبب کاهش بارها و فشارها شده و در نتیجه پهنای ثابتها کوچکتر خواهد بود. همچنین با در نظر گرفتن مساحت یاتاقانهای ثابت در دو موتور مشابه، هر چه قطر یاتاقان بزرگتر باشد میل لنگ بار بیشتری را تحمل خواهد کرد.

جهت روغن کاری لنگها و ثابتها میل لنگ دارای مجاری روغن (سوراخ) بوده و این مجراها در ثابتهای میل لنگ به طور مستقیم قرار گرفته اند. مجاری مورب ، مجراهای مستقیم را به لنگهای متحرک میل لنگ وصل می کنند. همانطوریکه در پیش گفته شد روغن از این مجراها گذشته و پس از عبور از سوراخ پوسته یاتاقان متحرک ، وارد شاتون شده و دیواره سیلندر و پوش گجن پسین را روغن کاری می نماید.

نیروهای نامتعادل ، سبب لرزش و فشارهای زیاد روی یاتاقانهای ثابت میل لنگ شده و باعث خمیدگی یا پوسیدگی میل لنگ می گردد. برای جلوگیری از این وضع بایستی میل لنگ استاتیکی و دینامیکی بالانس شود.

بالانس استاتیکی در موقع سکون میل لنگ انجام می شود. بدین معنی که میل لنگ را روی دو لبه تیز دستگاه بالانس استاتیکی قرار می دهند. اگر میل لنگ حرکت نکند و ساکن ماند میل لنگ بالانس می باشد. در صورتیکه شروع به گردش کرد معلوم می شود که یک قسمت میل لنگ سنگین بوده و آنرا به سمت پایین می کشد.

لذا از فلز قسمت پایین بایستی برداشته شود ، تا سبک شده و به حالت تعادل یا بالانس درآید.

بالانس دینامیکی به وسیله دستگاه مخصوصی که میل لنگ را با سرعتهای مختلف به حرکت در می آورد انجام می شود. در این حالت ، عقربه دستگاه ، محل و مقدار فلزی را که بایستی برداشته شود مشخص می کند. پس از برداشتن فلز دوباره دستگاه را بکار

انداخته و میل لنگ را آزمایش می کنند. در صورتیکه لرزشی مشاهده نگردید معلوم می شود که دستگاه بالانس شده است.

در بعضی از میل لنگها با استفاده از وزنه های تعادل، میل لنگ را بالانس می کنند. وزنه های تعادل بعضا سر هم با میل لنگ ریخته شده و یا به طور جداگانه به بازوهای میل لنگ پیچ شده است.

۸- اندازه گیری قطر ثابتها و متحرکهای میل لنگ

اندازه گیری ثابتها و متحرکهای میل لنگ بوسیله میکرومتر خارجی انجام می شود، تا مقدار سائیدگی یا دو پهنی آن معلوم گردد. اگر دو پهنی میل لنگ بیش از 0.001 - 0.0015 اینچ ($0.025-0.035$ میلیمتر) باشد. بایستی بوسیله دستگاه میل لنگ تراش ثابتها و متحرکهای آن را آنقدر سنگ زد تا به اندازه استاندارد برسد. دستگاهی که بیشتر در اندازه گیریهای میل لنگ به کار می رود میکرومتر ساعتی است که اغلب بروی پایه مخصوصی سوار میباشد.

کوچکترین درجات میکرومتر ساعتی 0.01 میلیمتر بوده و محیط دایره ساعت به 100 قسمت تقسیم شده است. لذا اگر عقربه بزرگ 1 دور محیط دایره را طی کند عقربه کوچک روی رقم 1 قرار گرفته و نشان دهنده 1 میلیمتر حرکت نوک میکرومتر ساعتی خواهد بود پس عقربه کوچک میلیمتر ساعتی، تعداد دورهای عقربه بزرگ را نشان می دهد.

اخیرا میکرومترهای خارجی و کولیسهای مجهز به سیستم دیجیتال که به وسیله باتری کوچکی کار می کند به بازار عرضه شده است. گر چه هنوز کاربرد آن در کارگاهها معمول نشده ولی ارقام حاصل از اندازه گیری به آسانی و به دقت خوانده می شود. اندازه گیری قطر ثابت ها و میل لنگهای میل لنگ بایستی حداقل در چهار نقطه انجام شود تا مقدرا دو پهنی آن معلوم گردد. همچنین در یک میل لنگ باید دو انتهای آن اندازه گیری شود.

۹- اندازه های اندرسایز میل لنگ

پس از بازدید ثابتها و لنگهای میل لنگ و اندازه گیری آنها در صورت وجود دو پهنی یا بریدگی اگر سنگ زدن میل لنگ ضروری تشخیص داده شد ، با توجه به اندازه های آندر سایز ۰/۱۰، ۰/۲۰، ۰/۳۰، ۰/۴۰، ۰/۵۰، ۰/۶۰، ۰/۷۵، ۰/۸۵، ۰/۱۰۰، ۰/۱۱۰ (میلیمتر) که معمولا در کتابچه راهنمای تعمیرات موتور نوشته شده نزدیکترین اندازه را انتخاب می کنند. مقدار تolerانس مجاز یاتاقان ۰/۰۰۰۵ اینچ (۰/۰۱ میلیمتر) است. همچنین در کتابچه راهنما اندازه های یاتاقانها که توسط کارخانه جات سازنده یاتاقانها (پوسته یاتاقانها) چاپ و منتشر می شود، میزان حداقل و حداکثر قطر ثابتها و متحرکهای میل لنگ و نیز قطر داخلی ثابتهای بلوک موتور و شاتونها (سربزرگ شاتون) بر حسب اینچ و میلیمتر درج شده است. بطور مثال اندازه های یاتاقانهای موتور پیکان (۱۷۲۵) بر حسب اینچ در زیر ذکر می شود:

حداکثر	حداقل	
۲/۱۲۶۰	۲/۱۲۵۵	قطر لنگ متحرک میل لنگ
۲/۳۷۴۵	۲/۳۷۴۰	قطر ثابت میل لنگ
۲/۲۷۱۵	۲/۲۷۱۰	قطر داخلی شاتون
۲/۵۲۰۵	۲/۵۱۹۷	قطر داخلی ثابت سیلندر

۱۰- کج گیری میل لنگ

پس از بازدید ثابت ها و متحرک های میل لنگ و اندازه گیری آنها ، لازمست که قبل از سنگ زدن میل لنگ را آزمایش نموده و نسبت به کج گیری آن اقدام نمود . میزان کجی را بوسیله دستگاه مخصوص کج گیری مشخص می کنند . بدین معنی که میل لنگ را روی دو پایه جناغی قرار داده و با چرخاندن میل لنگ روی دو ثابت انتهائی ، مقدار کجی آنرا از روی انحراف عقربه میکرومتر ساعتی مشخص می کنند . اگر میزان کجی میل لنگ $0/003 - 0/004$ اینچ ($0/075 - 0/1$ میلیمتر) باشد احتیاج به کج گیری نبوده و در موقع سنگ زدن گرفته می شود . در صورتی که میزان کجی بیش از $0/004$ اینچ ($0/1$ میلیمتر) باشد . می توان بوسیله پرس هیدرو لیکی که روی دستگاه سوار است مقدار کجی را اصلاح نمود . موقعی که مقدار کجی میل لنگ بیش از $0/030$ اینچ ($0/75$ میلیمتر) باشد باید ثابت های مجاور را بوسیله جناغی هائی از سمت بالا و پائین بست .

هم چنین در کارگاه میل لنگ تراشی ، میتوان با بستن میل لنگ به سه نظام های سمت چپ و راست دستگاه و با استفاده از میکرومتر ساعتی که روی پایه مخصوصی سوار است ، مقدار کجی را مشخص نمود . سپس بوسیله دستگاه پرس معمولی ، کجی میل لنگ را از بین برد .

لازم بتذکر است که عمل کج گیری فقط در میل لنگ هائی میتوان انجام داد که از فولاد بوده و بطریق آهنگری ساخته شده است . در صورتیکه میل لنگ از چدن ریخته شده باشد ، عمل کج گیری مقدور نیست . ضمناً کجی و خمیدگی میل لنگ ، اغلب در موتورهای پیش میآید که در ساختمان میل لنگ آنها بین دو لنگ متحرک ، یاتاقان ثابت قرار نگرفته باشد .

۱۱ - سنگ زدن میل لنگ

پس از شستشوی میل لنگ و اندازه گیری قطر ثابت ها و متحرک ها ، میزان سا ئیدگی و هم چنین تعداد دفعاتی را که میل لنگ قبلاً سنگ خورده است (مثلاً تعمیر اول یا دوم یا ...) مشخص می کنند . حالا بایستی تصمیم گرفته شود که تا چه اندازه ثابت ها و متحرک ها سنگ زده شود .

سپس میل لنگ را بوسیله دو سه نظام به دستگاه میل لنگ تراش می بندند . بطوریکه نیمی از ضخامت فلنج میل لنگ بوسیله سه نظام گرفته شود و سر میل لنگ نیز همین طور در ابتدای فک های سه نظام بسته شود .

برای ستر کردن میل لنگ باید ابتداء از متحرک ها شروع نمود . زیرا اگر اول ثابت ها سنگ زده شود . پس از سنگ زدن متحرک ها و تمام شدن کار ، ثابت های میل لنگ خارج از مرکز خواهد بود .

پس از بستن میل لنگ بر روی فک های سه نظام ، فک ها را کاملاً سفت ننموده و ابتداء پایه جناغی را در زیر یکی از متحرک ها (معمولاً نزدیک به وسط میل لنگ) قرار میدهند .

با شل نمودن فک های سه نظام ، متحرک فوق بایستی کاملاً روی جناغی نشسته باشد . در این صورت میتوان گفت که میل لنگ تقریباً ستر شده است . سپس با استفاده از

میکرومتر ساعتی پایه دار که بر روی میز دستگاه قرار گرفته ، عمل ستر کردن میل لنگ را بطور دقیق انجام میدهند .

میل لنگ روی دستگاه ممکن است چهار حالت زیر را داشته باشد :

عقب یا جلو (خارج از ستر افقی) ، بالا یا پائین (خارج از ستر عمودی)

برای ستر کردن افقی ، ساعت پایه دار را روی میز دستگاه قرار داده و نوک میله ساعت را با لنگ متحرک تماس میدهند . عقربه ساعت را روی صفر گذاشته ، با حرکت میل لنگ مقدار انحراف متحرک را مشخص می کنند . سپس مقدار انحراف را به دو تقسیم نموده و باندازه نصف رقم انحراف ، در جهت عکس ، سه نظام را بوسیله دسته مربوطه می چرخانند .

برای ستر کردن عمودی نیز با همان روش فوق عمل نموده ، میل لنگ را چرخانیده و در جهت ، عمود مقدار انحراف را اندازه میگیرند . سپس با استفاده از پیچ بالای کله گی ، متحرک میل لنگ را بطور عمودی ستر می نمایند .

لازم بیاد آوری است که درجات بالای دو کله گی بایستی کاملاً در یک حد معینی (شماره معین) قرار گیرند . در غیر اینصورت لنگ متحرک میل لنگ نسبت به ثابت ها حالت تراز نخواهد داشت . پس از تمام شدن عمل ستر کردن ، بوسیله ، اهرم هیدرولیک که در قسمت جلو دستگاه قرار گرفته است .

سنگ را تا آخرین نقطه حرکت خود به سمت جلو میآورند . سپس بوسیله فرمان دستی که در سمت راست دستگاه میل لنگ تراش واقع است ، سنگ را آنقدر به سمت جلو میآورند تا بفاصله تقریباً نیم میلیمتر از لنگ متحرک میل لنگ قرار گیرد . حالا لنت را بر روی دستگاه قرار میدهند (در میل لنگ هائی که سنگین بوده و طول آنها بیشتر است ، برای از بین بردن لرزش و احیاناً دو پهن شدن لنگ ها از وسیله ای بنام لنت استفاده میشود) . ضمناً نوک میله ساعت فک دار بالای سنگ را ، بر روی لنگ متحرک طوری تکیه میدهند تا عقربه کوچک یکی دو مرتبه گشته و عقربه بزرگ تقریباً بمیزان کمتر از یک تعمیر (۱۰/۰ اینچ یا ۰/۲۵ میلیمتر) قرار گیرد .

حالا میتوان گفت که لنگ متحرک ستر بوده ، لنت نصب شده ، ساعت بالای سنگ ، روی متحرک قرار گرفته و سنگ آماده کار می باشد . لذا دستگاه را روشن کرده تا از

چرخش صحیح سنگ و میل لنگ اطمینان حاصل شود. ضمناً با روشن کردن دستگاه، پمپ آب و صابون نیز شروع بکار میکند.

ابتداء بوسیله فرمان دستی، سنگ را جلوتر میآورند تا با سنگ زدن، مقدار خارج از مرکز بودن از بین رفته و بصورت دایره در آید (بار دادن علاوه بر فرمان دستی بوسیله تکمه ذره بار نیز انجام میگردد). در اینحالت بایستی لینت را بر روی لنگ مربوطه بطور مماس قرار داد تا از لرزش میل لنگ جلوگیری شود. سپس باندازه درجات ساعت، لنگ را بطور کامل سنگ می زنند. در حالیکه سنگ در جا گردش می کند، بوسیله فرمان دستی که در سمت چپ دستگاه واقع است، میل لنگ را حرکت افقی میدهند تا تمام سطح لنگ بطور یکنواخت سنگ بخورد. بوسیله میکرو متر، قطر لنگ مورد نظر را اندازه گرفته و برای تعمیر اول که اندرسایز ان ۱۰/۰ اینچ یا) ۰/۲۵ میلیمتر (می باشد از قطر استاندارد کم کرده و با هم مقایسه می کنند. رقم باقیمانده را تا اندازه مورد نظر روی ساعت بالای سنگ قرار داده و بوسیله اهرم ذره بار مقدار بار لازم داده میشود تا عقربه ساعت به صفر برسد. سپس با حرکت میل لنگ بروش فوق بقیه سطح لنگ را بطور کامل سنگ می زنند. پس از سنگ زدن هر یک از لنگ ها، آنها را بوسیله دستگاه پولیش که در بغل چرخ سنگ نصب شده، پولیش میزنند، تا علاوه بر صیقل شدن آنها، محل سوراخ مجرای روغن نیز صاف و گرد شود.

مثال - اگر قطر استاندارد لنگ متحرک میل لنگی ۳/۰۷۱ اینچ (۷۸ میلیمتر) باشد قطر

آن پس از تعمیر اول اینچ $۳/۰۶۱ = ۰/۰۱۰ - ۳/۰۷۱$ ($۷۷/۷۵ = ۰/۲۵ - ۷۸$ میلیمتر

) خواهد بود . لذا در وهله اول فقط ۰/۰۰۸ اینچ یا ۰/۰۵ میلیمتر باقیمانده را برای

اطمینان کار ، جهت باز نهائی اختصاص می دهند .

ترتیب ستر کردن و سنگ زنی لنگ های متحرک در یک میل لنگ موتور شش سیلندر

بشرح زیر است :

در مرحله اول ، متحرک های ۳ و ۴ را که هر دو در وسط میل لنگ قرار گرفته اند ستر

نوده و سنگ می زنند .

در مرحله دوم : متحرک های ۲ و ۵ را بهمان روش فوق سنگ می زنند .

در مرحله سوم ، متحرک های ۱ و ۶ را بهمان روش فوق سنگ می زنند .

پس از تمام شدن عمل ستر و سنگ زدن متحرک ها ، ثابت ها را نیز بهمان روشی که

برای متحرک ها بیان گردید ستر نموده ، سنگ زده و پولیش می نمایند .

توضیح اینکه برای ستر نمودن ثابت ها از پیچ تنظیم افقی کله گی هر طرف استفاده

می کنند .

۱۲ - ترمیم یاتاقان های میل لنگ

علاوه بر روش سنگ زدن لنگ های میل لنگ باندازه های آندر سایز و استفاده از

پوسته های یاتاقان ها با همان اندازه آندر سایز، میتوان ثابت ها و متحرک های میل لنگ

رابوسیله فلزات فولاد، کرم، نیکل نیز پرنمود. سپس با سنگ زدن، آنها را با اندازه های اولیه (استاندارد) در آورده و از پوسته یا تاقالی استاندارد استفاده نمود. این عمل سبب تقویت بیشتر میل لنگ میگردد.

پر کردن ثابت ها لنگ های میل لنگ بروش های زیر انجام میگردد:

۱- روش آبکاری برقی - درلین روش پس از تمیز کردن میل لنگ، محل هائی که بایستی آبکاری شوند بوسیله اسید مخصوصی پاک نمود و بقیه نقاط میل لنگ را با رنگ نگهداری رنگ میزنند. سپس میل لنگ را در محلول الکترولیت قرار داده و میل لنگ را به قطب منفی الکترو دو وصل می کنند. آبکاری معمولاً با فولاد بوده ولی از نیکل یا کرم نیز استفاده می شود.

در صورت استفاده از نیکل، روکش بسیار سختی تشکیل میشود که پس از سنگ زدن و پولیش دادن، بهترین سطح بایاقانی را به وجود می آورد. روکش کرم نیز دارای سختی زیادی بوده و در مقابل سائیدگی هم بیشتر دوام پیدامی کند میل لنگ موتور اتومبیل های مسابقه دارای قدرت و کارائی بیشتری است، بعضی اوقات، سطح ثابت ها و لنگ متحرک های آنها را روکش کرم می کنند هم چنین مقاومت خیز بادامک هایی میل سوپاپ را نیز با این روش، در مقابل سائیدگی بیشتر می نمایند.

۲- روش فلز پاشی

برای این کار معمولاً از آلیاژ فولاد که بصورت سیمی با قطر کم است استفاده می کنند . این سیم بر روی فر فره ای پیچیده شده و بداخل دستگاه مخصوص (پیستوله) وارد می شود . پیستوله دارای سه محل بستن لوله های لاستیکی است که به ترتیب لوله های اکسیژن و استیلن و هوای فشرده می باشند . گاز های اکسیژن و استیلن ، بروشی که در جوشکاری مرسوم است به طرف سوزن دستگاه می رود . هوای فشرده از مجرای دیگر وارد شده و پره های توربینی را بکار می اندازد . حرکت توربین پس از عبور از دنده های کم کننده سرعت ، سیم فولادی را بطور یکنواخت بداخل پیستوله میبرد . موقعیکه سیم وارد سوزن دستگاه میشود بوسیله شعله اکسیژن و استیلن ذوب شده و بصورت قطرات بسیار ریز روی سطح لنگ های میل لنگ و ثابت ها پاشیده میشود . لازم بیادآوری است که باید قبل از شروع کار ، سطح یاتاقانهای میل لنگ را بصورت آجدار در آورد . و این کار را می توان بوسیله تیغچه یا آجدار انجام داد .

۱۳ - جوشکاری میل لنگ های شکسته

میل لنگ موتور ممکن است بدلیل سائیدگی لنگ هایاکجی آن شکسته شود ، دراین صورت میتوان آنرا جوشکاری نمود. نتیجه کار بسیار رضایت بخش بوده است . اما پس از جوشکاری باید عمل کج گیری انجام گیرد. هم چنین پس از سنگ زدن لنگ ها وثایت های میل لنگ قبل از بستن آن بر روی موتور بایستی آنرا بالانس نمود.

میل لنگ های شکسته معمولاً پس از جوشکاری، مختصری از مقاومت مکانیکی آنها کم میشود. ولی چون ضریب اطمینان مقاومت میل لنگ زیاد است. میتوان از این کاهش چشم پوشی نمود.

۱۴ - تشخیص ترک های میل لنگ

تشخیص ترک های میل لنگ بوسیله دستگاه مخصوص ترک یاب انجام میشود. در این دستگاه با عبور جریان برق بمدت چند ثانیه، میدان مغناطیسی ایجاد شده و ترک های میل لنگ بوسیله چراغ ماوراء بنفش دیده میشود.

پس از تمیز کردن و چربی زدائی نقاط تماس میل لنگ، آنرا روی پایه های جناغی قرار می دهند (فاصله دو پایه نسبت به طول میل لنگ قابل تنظیم می باشد).

حالا کلید برق دستگاه را در محل (۱) قرار داده پدال را برای چند ثانیه فشار می دهید. در این حالت جریان برق روی عقربه آمپر متر مشاهده می شود (مقدار جریان برق برای هر ۲۵ میلی متر قطر ثابت میل لنگ تقریباً ۵۰۰ آمپر است).

در صورتیکه جریان برق کمتر از مقدار فوق باشد، کلید را در محل (۲) قرار میدهند (نقاط (۲) (۳) مخصوص میل لنگ های اتومبیل های و کامیون ها است). در نقطه (۴)

عبور جریان برق خیلی قوی بوده و عملاً تشخیص ترک های میل لنگ مشکل می باشد. پس از معلوم شدن محل قرار دادن کلید برق، مرکب مخصوص را به صورت پودر می باشند. با استفاده از کنترل پائی مدت ۵ سال جریان برق را از میل لنگ عبور میدهند.

توجه: در این حالت نباید میل لنگ را چرخاند. زیرا در نقاط تماس میل لنگ با پایه های جناغی، جرقه الکتریکی ایجاد میشود.

در این حالت کلید برق را بسته و بکمک چراغ ماوراء بنفش روی ذرات مرکب فلورسانت، ترک های میل لنگ به صورت خطوط سبز مشاهده میگردد. حال میل لنگ را چرخانیده و سمت دیگر میل لنگ را نیز بهمین روش آزمایش می کنند .

یادآوری:

۱- اگر طول میل لنگ بیشتر از حد اکثر فاصله دو پایه جناغی باشد، باید عمل ترک یابی در دو دفعه انجام گیرد.

۲- در موقع ترک یابی اگر عوض خطوط سبز، خطوط آبی مشاهده گردد. بایستی مرکب را عوض نمود، زیرا ممکن است که مرکب بتدریج فاسد شده باشد.

۳- در موقع انجام آزمایش، ممکن است شوک های الکتریکی در بدن شخص آزمایش کنند بوجود آید. گرچه شدت جریان خیلی بالا است، ولی خطری وجود ندارد. زیرا ولتاژ برق فقط ۷ ولت می باشد.

۴- باینکه در این آزمایش، جریان برق متناوب است. ولی میدان آهنربائی دائمی نبوده و از بین بردن آن ضروری نیست.

۱۵- تراش ثابت ها

هنگام تعمیر اساسی موتور اتومبیل، ضمن بازدید بلوک موتور، ممکن است در محل ثابت هایپیچیدگی مشاهده شود. باینکه ثابت ها از حالت گردی خارج شده باشند. البته این عمل در اثر گرم یا سرد شدن بیش از اندازه موتور بوده و یا در اثر نیروهای وارده به ثابت ها و یا میل لنگ ایجاد میگردد. پیچیدگی وهم چنین دو پهن شدن ثابت ها ممکن است بدلیل نرسیدن روغن به یاتاقانها بوده و یا در اثر فرسودگی اویل پمپ یا بسته بودن مسیر روغن باشد.

آزمایش ثابت ها: پس از باز کردن پیچ های ثابت ها، کپه هاومیل لنگ را برداشته و پس از تمیز کردن، کپه ها را بوسیله آچار مدرج (تورک متر) با گشتاور معینی می بندند.

حالا بوسیله ساعت داخل سیلندریا میکرو متر داخل سنج در چند نقطه قطر ثابت ها را اندازه گرفته و مقدار سائیدگی یا دو پهنی آنرا معلوم می کنند. اگر مقدار دو پهنی بیش از $0.002/0.05$ اینچ (میلی متر) باشد. بایستی ابتدا کپه های ثابت ها را بوسیله دستگاه سنگ زنی کپه، سنگ زده و بعداً بوسیله دستگاه ثابت تراش، قطر داخلی آنها را باندازه استاندارد می تراشند.

برای آزمایش کجی ثابت ها، از وسیله مخصوصی استفاده می شود. قطر این وسیله مخصوص $0.001/0.03$ اینچ (میلی متر) کوچکتر از قطر ثابت ها است. پس از قرار دادن این وسیله به جای میل لنگ، پیچ های ثابت ها را با گشتاور معینی بسته و آنرا بوسیله دسته ای می چرخانند. حالا بایستی این وسیله کاملاً بطور آزاد گردش کند. در غیر این صورت

کپه ثابتها کج بوده و بایستی کپه معیوب عوض شود. سپس بادستگاه ثابت تراش
آنرا تراش داده و خلاصی لازم را به آن میدهند.

تراش ثابت ها : پس از تشخیص کج بودن ثابت های دو پهن بودن آنها، بلوک موتور را
به دستگاه ثابت تراش می بندند. سپس پیچ های ثابت هارا بسته و بوسیله ساعت داخل
سنج قطر ثابت ها را اندازه گرفته و مقدار فلزی که بایستی تراشیده شود مشخص
می کنند .

طرز بستن بلوک موتور به دستگاه ثابت تراش بدین نحو است که ابتدا بلوک موتور را روی
دستگاه قراردادده محل دوبرج رانست به طول و ارتفاع بلوک موتور تنظیم می کنند. سپس
میل تراش را روی برج ها قراردادده و دونیم دایره کونیکي مخصوص سنتر کردن را روی
میل تراش گذاشته و بداخل ثابت های انتهائی (اول و آخر) فشار میدهند. حالا کپه های
ثابت هارا همانطوری که در بالابدان اشاره شد بسته و عمل سنتر کردن تقریبی را انجام
میدهند. سپس دونیم دایره را برداشته و بجای آن وسیله سنتر کردن را در داخل هر یک
از ثابت های انتهائی قراردادده و بوسیله دو فرمان دستی در جهت های افقی و عمودی
حرکت میدهند. این عمل را آنقدر ادامه میدهند تا عقربه میکرو متر ساعتی، انحرافی را نشان
ندهد. پس از آن بوسیله اهرم های مربوطه آنرا قفل می کنند.

برای تعیین مقدار تراش علاوه بر روش استفاده از ساعت داخل سنج که در پیش بدان
اشاره شده از کتابچه راهنمائی اندازه یاتاقان هائی میتوان استفاده نمود

اندازه طول تیغچه، بوسیله میکرومتر مخصوصی که دارای پایه آهن ربائی بوده و بر روی میل تراش قرار میگیرد تعیین میشود. در این حالت پیچ میکرومتر را روی صفر قرارداد و نوک میکرومتر را بانوک تیغچه در حالت تماس قرار میدهند. با تنظیم پیچ سمت چپ میکرومتر، عقربه بایستی کاملاً روی صفر قرار گیرد.

یادآوری: در صورتیکه سطح نشیمن کپه هابیش از $0.015/0$ اینچ ($0.38/0$ میلیمتر) سنگ زده شود. پس از تراش ثابت ها و استاندارد شدن آنها، فاصله بین دو مرکز چرخ دنده های میل لنگ و میل سوپاپ کمتر شده و پس از بستن موتور، دنده هاسفت کار خواهند کرد. لذا برای از بین بردن این عیب، میتوان از بوش های نیمه تمام که در پیش بدان اشاره شده استفاده کرد. زیرا این نوع بوش ها، فلز زیادی برای تراش داشته و با اندازه فاصله کم شده، مرکز بوش میل سوپاپ را میتوان با لابردها اندازه فاصله مرکز دو چرخ دنده به اندازه قبل از تراش برسد.

۱۶- ساختمان یاتاقان ها

پوسته یاتاقان های موتور اتومبیل دو تکه بوده و از فولاد یا برنز ساخته شده است. این فولاد یا برنز استحکام و مقاومت لازم را به یاتاقان میدهد. در روی این قسمت فولادی یا برنزی چند لایه (یک تا چهار) مواد یاتاقانی بضخامت چند هزارم اینچ قرار گرفته است.

علت استفاده از مواد یاتاقانی اینست که در صورت تأثیر عوامل خارجی ، فقط مواد یاتاقانی از بین میروند و میل لنگ سالم خواهد ماند . زیرا هزینه خرید یک دست یاتاقان بمراتب کمتر از هزینه سنگ زنی و یا تعمیر میل لنگ است .

بعضی از یاتاقانهای ثابت ، دارای شیار روغن بوده و این شیار ، روغن را در تمام سطح یاتاقان پخش می کند . برای جلوگیری از بازی طولی میل لنگ ، در یکی از ثابت های موتور ، واشر بغل یاتاقانی قرار داده میشود . هم چنین در بعضی از موتورها از یاتاقان های ثابت فلنج دار استفاده می کنند . معمولاً این یاتاقانهای فلنج دار در ثابت های اولی یا آخری موتور واقع است .

۱۷ - مواد یاتاقانی

مواد یاتاقانی از آلیاژ فلزات سرب ، قلع ، آنتیموان و مس و یافلزات سرب ، قلع ، جیوه ، کالسیم ، آلومینیوم به نسبت های معینی ترکیب میشود . انتخاب نوع مواد یاتاقانی بسته به طراحی و ساختمان یاتاقانها و هم چنین نوع موتورها (سبک ، نیمه سبک ، سنگین ، خیلی سنگین) فرق می کند . بایست که معمولاً در موتورهای سبک به کار برده میشود از یک لایه پوسته فولادی و یک لایه بایست ساخته شده است . در ساختمان بایست ها از دو فلز اصلی قلع و سرب استفاده میشود .

۱- بایست های پایه قلعی که در ترکیب آن ها درصد قلع بیشتر از سایر فلزات است و دارای ۸۹٪ قلع ، ۷/۵٪ آنتیموان ، ۳/۵٪ است .

۲- بابت های پایه سربی شامل ۸۳ درصد سرب ۱۵ درصد آنتیموان ، ۱ درصد ارسنیک ، ۱ درصد قلع می باشد.

در بعضی از یاتاقان ها ، نسبت به نوع موتور دو یا سه لایه مواد یاتاقانی روی پوسته قرار داده میشود .در حالیکه یاتاقان موتور های سنگین ، لایه های بیشتری داشته و تعداد آنها بعضا به چهار لایه نیز میرسد . طرز قرار گرفتن لایه ها بر روی پوسته فولادی به شرح زیر است : ۱ - مواد یاتاقانی آلیاژ مس و سرب ۲ - لایه نیکل ۳ - لایه آلیاژ سرب ، قلع ، مس ۴ - مواد گردی قلع .

هم چنین در یاتاقان ها برای استحکام بیشتر ، از فلزات کادمیوم ، نقره ویا نیکل نیز استفاده میشود ، این نوع یاتاقانها در مقابل خستگی مقاومت بیشتری از خود نشان میدهند .

۱۸ - مشخصات یاتاقان ها

یاتاقان های موتور بایستی دارای مشخصاتی باشند تا بتوانند در مقابل ضربه ها و بار های وارده بر آنها مقاومت داشته و به سرعت سائیده نشوند .

۱ - مقدار بار وارد بر یاتاقان (ظرفیت بار یاتاقان) - موتور های امروزی سبکتر ، جمع و جور تر و دارای قدرت بیشتری بوده و نسبت تراکم آنها زیاد است. افزایش نسبت تراکم ، سبب ازدیاد فشار حاصله از احتراق شده و بار وارد بر یاتاقان های شاتون ها بیش از ۶۰۰۰ پوند بر اینچ مربع معادل ۴۱۲۶ کیلو پاسکال خواهد بود .

۲ - مقاومت در مقابل خستگی - هر گاه فلزی در معرض تنش های مداوم قرار گیرد .

انعطاف پیدا کرده و خم میگردد (ولو بمقدار کم) . سپس این فلز سخت شده . ترک

برداشته و یا شکسته میشود . لذا یاتاقان هایی که در معرض بار های زیادی هستند

بایستی مواد یاتاقانی آنها در مقابل این تنش ها مقاوم بوده و تمایل بترک یا شکستگی از

خود نشان ندهد .

۳ - توانائی پذیرش ذرات و جرم ها روی یاتاقان ها :

در موتور اتومبیل ها با وجود هواکش ، فیلتر روغن و توری ها، با ذرات خاک و براده

فلزات وارد موتور میشوند . مقداری از این جرم ها ، وارد سیستم روغنکاری شده و

روی یاتاقان ها مینشینند . در صورتیکه این ذرات از ماده سفت و سخت باشند ، روی

میل لنگ خط انداخته و به یاتاقان ها نیز صدمه می رسانند . لذا مواد یاتاقانی بایستی

طوری باشد تا بتواند این جرم ها را در خود جای داده و مانع از خط خوردگی روی

میل لنگ گردد .

۴ - مقاومت در مقابل خوردگی - در اثر عمل احتراق در موتور ها ، مواد خورنده

تولید میگردد که برای فلزات مضر است . هم چنین بنزین های بدون سرب ، خاصیت

شیمیائی روغن را تغییر داده و حالت خوردگی یاتاقان ها را افزایش میدهد . لذا

بایستی روغن موتور را پس از کارکرد معینی عوض نمود . ترکیبات یاتاقان ها نیز

بایستی طوری باشد تا در مقابل خوردگی مقاومت نماید . مثلاً سال ها قبل از یاتاقان

های مسی و سربی استفاده میشده ولی امروزه بیشتر یاتاقان های آلومینیومی و سربی مصرف میگردد . زیرا این نوع یاتاقان ها در مقابل خوردگی بهتر مقاومت می کنند.

۵ - قابلیت هدایت حرارتی - اصولا کلیه یاتاقان ها در اثر گردش میل لنگ یا میل سوپاپ ایجاد حرارت می کنند . لذا مواد یاتاقانی بایستی داری قابلیت هدایت حرارتی بیشتری باشد تا بتواند حرارت تولید شده را به شاتون ها یا ثابت ها انتقال دهد .

۶ - سائیدگی - مواد یاتاقانی باید از جنس سفت و سخت باشد تا بزودی سائیده نشود . ضمنا نباید سفتی آن زیاد گردد . زیرا خاصیت پذیرش ذرات آن کم شده و سبب سائیدگی غیر معمول لنگ های میل لنگ میگردد .

۱۹ - روغنکاری یاتاقان ها

پوسته یاتاقان های ثابت موتور دارای سوراخی است که این سوراخ در امتداد مجرای روغن بلوک موتور قرار دارد . روغن از این سوراخ به مجراهای روغن میل لنگ وارد شده و سطح کلیه یاتاقانها را روغنکاری می نماید. سپس این روغن به لبه یاتاقانها رسیده و به کارتر موتور برمیگردد .

یکی از وظایف دستگاه روغنکاری ، تهیه لایه روغن بین پوسته یاتاقانها ، وثابت ها و متحرک های میل لنگ بوده واز تماس دو فلز جلوگیری می کند . هم چنین روغنکاری سبب خنک شدن یاتاقانها میشود. بدین ترتیب روغن خنک پس از ورود به یاتاقان ها ، حرارت تولید شده را جذب کرده وگرم میگردد . سومین عمل دستگاه

روغنکاری ، شستشوی ذرات معلق و گرد و خاک بوده و این جرم ها را به کارتر موتور برگردانیده و یا در فیلتر روغن جمع آوری می نماید .

بین پوسته یاتاقان ها و لنگ میل لنگ و ثابت ها، خلاصی مجازی وجود دارد که اصطلاحاً این خلاصی را فاصله روغن نیز میگویند . هر چه این خلاصی بیشتر باشد ، روغن بسرعت از یاتاقانها خارج میشود . اندازه این خلاصی در موتور های مختلف متفاوت بوده ورقم ۰/۰۰۱۵ اینچ (۰/۰۳۵ میلیمتر) بیشتر معمول است . در صورتیکه این خلاصی دو برابر ۰/۰۰۳ یا ۰/۰۷۵ میلیمتر گردد ، مقدار ریزش روغن ۵ برابر میشود . اگر خلاصی ۰/۰۰۶ اینچ یا ۰/۱۵ میلیمتر شود مقدار ریزش روغن ۲۵ برابر خواهد بود .

افزایش خلاصی روغن ، سبب نرسیدن روغن به یاتاقان های مجاور میگردد . زیرا پمپ روغن فقط مقدار معینی از روغن را میتواند جابجا کند . در نتیجه بیشتر روغن ها از یاتاقان های نزدیک مجرای روغن بیرون ریخته و به یاتاقان های دور تر کمتر روغن می رسد .

کاهش خلاصی روغن یاتاقان ها ، سبب میشود که عمل روغنکاری درست انجام نگرفته و سائیدگی انها سریع تر شود . همچنین مقدار روغنی که بدیواره سیلندر پاشیده میشود کافی نبوده و روغنکاری دیواره سیلندر ها و رینگ های پیستون درست انجام نشود .

لازم بتذکر است که در صورت نرسیدن روغن به یاتاقانها ممکن است فقط یکی یا دو عدد از یاتاقان ها صدمه دیده و بقیه سالم باشند .

۲۰- علل صدمه دیدن یاتاقان ها

نتیجه ۱- نرسیدن روغن به یاتاقان ها - در صورت نرسیدن روغن یا کم شدن مقدار آن بعلت تماس دو فلز (بیت یاتاقان و لنگ میل لنگ) ، یاتاقان ها داغ شده و مواد یاتاقانی روی آن ذوب واز بین میرود . سپس پوسته یاتاقان ها به میل لنگ چسبیده وحتى ممکن است که شاتون را نیز شکسته و از بلوک موتور بیرون بزند . علت نرسیدن روغن به یاتاقانها علاوه بر افزایش یا کاهش خلاصی روغن یاتاقان ها ، ممکن است در اثر بسته بودن لوله های روغن ، نقص اویل پمپ ، نقص دستگاه تنظیم فشار و یا کمی روغن در کارتر موتور باشد .

در ضمن پس از تعمیر اساسی وجمع کردن موتور ، با وجود روغن در کارتر ، یاتاقان ها روغن نداشته ویا اینکه مقدار آن کم میباشد . در این صورت استارت زدن و روشن کردن موتور ممکن است که به یاتاقان ها صدمه برساند . لذا در کارگاه های مجهز قبل از روشن کردن موتور ، بوسیله دستگاه مخصوصی ، سیستم روغنکاری را با روغن پر می کنند .

۲- وجود ذرات خارجی در روغن - مواد خارجی یا بصورت ذرات خاک یا بصورت براده های فلزات (چدن - فولاد و مواد یاتاقانی) در روغن موتور وارد میشود .

براده های فلزات که معمولاً از سائیده شدن قطعات متحرک موتور، از قبیل خیز بادامک های میل سوپاپ، تایت ها، دنده های جلو موتور، دنده های اوایل پمپ، انگشتی های سوپاپ، میل تایپت ها، دیواره های سیلندر، رینگ های پیستون و غیره تولید میگردد. این مواد بوسیله روغن موتور شسته شده و هنگام تعویض فیلتر و روغن، خارج میگردد. براده های فلزات که هنگام تراشکاری، بوجود میآید بایستی قبل از بستن موتور کاملاً شستشو داده شود.

اگر ذرات درشت بر روی یاتاقان ها نشسته باشد، فلز یاتاقان را به سمت بالا فشار داده و سطح یاتاقانی را کم می کند. در صورتیکه این ذرات خیلی درشت باشند، با حرکت میل لنگ، بر روی یاتاقان ها و میل لنگ شیار انداخته و یا باعث کنده شدن مواد یاتاقانی میشود.

۳ - خستگی یاتاقان ها - بارهای زیادی که به یاتاقان ها وارد میشود، فلز یاتاقانی را خسته کرده و سپس شکافته و پوسته پوسته میگردد. لذا در اثر از بین رفتن فلز یاتاقان، بقیه مواد یاتاقانی سخت کار کرده و خیلی زود خسته میشود. در یاتاقان ها زودتر از بین میرود. صدمه دیدن یاتاقان ها در اثر خستگی کمتر پیش میآید مگر در موارد استثنائی، مثلاً ثابت ها و متحرک های میل لنگ سائیده شده و یا دو پهن شده باشد. در این صورت، یاتاقان ها بیشتر مورد تنش قرار میگیرد. مخصوصاً کپه بالائی شاتون، بار بیشتری را تحمل کرده و خسته می شود.

۴ - کونیک (مخروطی) بودن لنگ میل لنگ - در صورت کونیک بودن لنگ ها ، بیشتر باربه یک قسمت یاتاقان وارد میشود . در نتیجه این قسمت بیشتر داغ شده و مواد یاتاقانی آن از بین میرود . این حالت نبایستی با وضعی که در اثر کجی شاتون بوجود می آید اشتباه شود . زیرا در صورت کونیک بودن لنگ های میل لنگ ، هر دو نصفه یاتاقان در همان سمت صدمه خواهد دید . در حالیکه کجی شاتون باعث از بین رفتن دو طرف مقابل میگردد .

۵ - وجود مواد خارجی در پشت پوسته یاتاقان ها - اگر ذرات خاک بین پوسته یاتاقان و کپه مربوطه قرار گیرد . سبب میشود که یاتاقان در محل خود بطور صحیح ننشیند . در این صورت خلاصی روغن کم شده و هم چنین فضای خالی در پشت پوسته یاتاقان بوجود میآید . این عمل از خنک شدن یاتاقان ها جلوگیری می کند . هر دو مورد باعث صدمه دیدن یاتاقان ها میشود .

۶ - جابجا شدن کپه ها (شاتون ها و ثابت ها) هنگام بستن موتور ممکن است که کپه های شاتون ها یا ثابت ها بر عکس خسته شوند . در این صورت پوسته یاتاقان ها در جای خود درست ننشسته و یاتاقان ها صدمه خواهند دید .

۷ - پیچیدگی بلوک موتور - در صورت پیچیدگی بلوک موتور ، ممکن است خط مرکزی ثابت ها در یک امتداد نبوده واز ستر خارج شده باشند . لذا موتوری که با این نوع بلوک پیچیده کار کند یاتاقان های آن صدمه خواهد دید . اگر مقدار پیچیدگی

جهت خرید فایل word به سایت www.kandoo.cn.com مراجعه کنید
یا با شماره های ۰۹۳۶۶۰۲۷۴۱۷ و ۰۹۳۶۶۴۰۶۸۵۷ و ۰۶۶۴۱۲۶۰-۰۵۱۱ تماس حاصل نمایید

بلوک کم باشد میتوان بوسیله دستگاه ثابت تراش ، آنها را تراش داده و باندازه

استاندارد رسانید و در ضمن ثابت ها نیز در یک امتداد قرار خواهند گرفت .

www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com